

Slovenski dom

Štev. 93.

V Ljubljani, v soboto, 25. aprila 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 692: Zmagoviti ogledniški spopadi v Cirenajki

Uradno vojno poročilo št. 692 pravi:

Na cirenajškem bojišču so se spopadi med ogledniškimi oddelki odločili v našo korist. Naša ogledniška letala so dohitela in zažgala en Blenheim, ki je bil prej poškodovan in je moral pristati za našimi črtami.

Angleška letala so bombardirala Bengazi, kjer sta med muslimanskimi prebivalci dva mrtva in dva ranjena.

Močne letalske skupine so spet hudo bombardirale Malto in letališčem na otoku so bila povzročena nova razdejavanja. V bojih z nemškimi lovskimi letali je angleško letalstvo izgubilo pet Spitfirejev in en Hurricane.

Sovražnik je v pretekli noči izvedel dvojni napad na Comiso, ne da bi povzročil škodo ali žrtve; blizu Vittorije ter v okolici Acate je protiletalska obramba zadela in sestrelila dva bombnika, ki sta se udeležila tega napada. Bombe, vržene na hiše v Vittoriji (Ragusa), so ranele majhno deklico ter poškodovale nekaj stavb.

Načrti za ojačenje japonske napadalne in obrambne sile

Mobilizacija vseh narodnih virov, ojačenje protiletalske obrambe, ukrepi za preskrbo vojnih surovin

Tokio, 25. aprila. s. Japonska vlada je imela včeraj redno sejo ter je v glavnem razpravljala o različnih ukrepih za povečanje oborožitve, za izdelavo novih ladij, za ojačenje protiletalske obrambe in za preskrbo poglavitnih surovin, potrebnih za nadaljevanje vojne. Pretresali so tudi ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev preskrbe prebivalstva. Preučevali so načrte o možnostih, kako bi uvažali petroleje iz pokrajin na jugu, katere je zasedla japonska vojska.

Tokio, 25. aprila. s. Vsi listi močno poudarjajo vladni načrt za mobilizacijo vseh narodnih virov, da bi Japonska bila kos zahtevam vojne. Ta načrt bo znatno ojačil vojno pripravljenost in preskrbljenost bodisi napadalno, bodisi obrambno ter spravil do veljave vse najboljše sile japonskega naroda. Poseben pomen pripisujejo načrtu za razvoj prometa zasedenimi kraji na jugu in načrtu za izdelavo trgovskega ladjevja.

Tokio, 25. aprila. s. Zastopnik propagandnega

urada pri japonskem vrhovnem poveljstvu je razlagal dejstvo, da ni nobenega ameriškega poročila o ameriškem letalskem napadu na Tokio prejšnjo soboto. Dejal je, da se ameriškemu poveljstvu v Washingtonu igra ni posrečila in ni moglo dobiti zveze z nobenim ameriškim letalom, ki nastopa v vzhodni Aziji. Agencija Domei pravi, da se najbrž nobeno ameriško letalo od tistih, ki so sodelovala pri bombardiranju Tokia, ni vrnilo v lastno oporišče.

Tokio, 25. aprila. s. Cesar je osebno razdelil visoka odlikovanja 42 generalom, ki so se posebej odlikovali v vojni na Kitajskem. Slovesnosti se je udeležil tudi ministrski predsednik general Tojo.

Tokio, 25. aprila. s. Japonski oddelki so končali obiščevalne nastope na filipinskem otoku Panaj. Vse vojaško važne točke vzdolž obale so Japonci zasedli. Nasprotnikove skupine pa, ki so se zatele na gore, so bile spravljene iz boja.

Lizbona, 25. aprila. s. Posebni dopisnik »Daily Maila« poroča o vojaškem položaju v Birmaniji in toži, da doživljajo Angleži poraze na vseh birmanskih bojiščih. Takole piše: Angleško letalstvo si ne more priboriti premoči v zraku, Angleži niti malo ne morejo zaupati domačemu prebivalstvu, angleška tajna obveščevalna služba se je povsod v vzhodni Aziji izkazala za nespособno, vsak dan postaja vedno težje vprašanje hrane, med kopnimi, letalskimi in pomorskimi silami ni nikakega sodelovanja, poleg tega pa se med vojaki v bojni črti meša na milijona bežečih beguncem in jih ovirajo pri vojskovanju. To so težave, s katerimi se morajo boriti Angleži pri bojih v Birmi.

Poročila zveznih tajnikov Duceju

Rim, 25. aprila. s. V palači Venezia je bila včeraj pod Ducejevim predsedstvom seja, na kateri so se nadaljevala poročila zveznih tajnikov. Na seji so bili tudi predstavniki narodnega sveta. Poročali so tajniki iz Mantove, Brescije, Bergama, Sondrija, Cremona in Vareseja. Poročila so trajala do 17.20.

Najvišje italijansko odlikovanje za vrhovnega poveljnika nemške vojske in mornarice

Rim, 25. aprila. s. Na Ducejev predlog je Nj. vel. Kralj in Cesar podelil veliki križec savojskega vojaškega reda, najvišje italijansko vojaško odlikovanje velikemu admiralu Räderju, vrhovnemu poveljniku nemške mornarice, in maršalu Keitelu, vrhovnemu poveljniku nemških oboroženih sil. Odlikovanji sta po nalogu načelnika generalnega štaba ekscel. Cavallera izročila italijanski vojaški odposlanec v Nemčiji general Marras in odposlanec mornarice kapitan vojne ladje Deangelis.

Vesti 25. aprila

Hitler je odlikoval letalskega stotnika Ihlfelda z meči na viteškem križu s hrastovim listom vrh reda železnega križa. Stotnik je peti nemški častnik, ki je dosegel že sto letalskih zmag. Ihlfeld je v tej vojni sestrelil vsega skupaj 101 nasprotnikovo letalo.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je za prihodnji teden sestavljal zadnje izpolnitve za svoj načrt proti inflaciji.

Zadnje poplave so na Madžarskem uničile 10.000 kmečkih hiš, poškodovale so jih pa 36.000.

Glavna naloga Madžarske danes je utrditi notranjo fronto zaradi vojne ter uveljaviti narodne, moralne in politične vzore. Madžarsko ljudstvo je strnjena enota in bo znalo rešiti težavne naloge, ki mu jih postavlja vojna, pa tudi naloge miru, iz katerega bo vstala nova Evropa.

Angleška letala so predsončnim letela nad mnogimi danskimi pokrajinami, ne da bi bila metala bombe.

Bolgari so zadnje čase zelo ojačili svojo protiletalsko obrambo. Ustanovili bodo še posebne protiletalske oddelke, ki bodo imeli službo pri vseh vojaško važnih stavbah. Te oddelke pa bodo še posebno izvežbali v ambulančni službi kakor tudi v pionirskem delu.

Bolgarski guverner za zasedeno Macedonijo, je izdal odlok po katerem bodo v bodoče kmetje v Macedoniji sadili tobač in riž slobodno po lastnem preudarku in v neomejenih množinah.

V neki londonski bolnišnici je umrl španski vojaški odposlanec zaradi ran, ki jih je dobil med vojaškimi vajami, ko je neko angleško letalo po pomoti vrlo bombe na skupino vojaških zastopnikov, ki so opazovali potek letalskih vaj.

V Srbiji so se pokazali ponarejeni 20 dolarski bankovci, katere so prodajali po višji ceni, kakor znaša uradni tečaj. Bankovci so slabo ponarejeni in imajo serijo in številke iz leta 1928 s podpisom finančnega ministra Mellona.

Leta 1800 je imela zemlja okoli 873 milijonov prebivalcev, sedaj pa je naraslo število že na 2216 milijonov. Samo v Evropi se je povečalo prebivalstvo v 140 letih od 187 na 423 milijonov.

Španska policija v Bilbao. San Sebastianu in Madridu je aretirala večje število francoskih državljani, ki so delovali v degaustični vohunski službi in prejeli zato visoke vsote denarja. Ugotovili so tudi, da so ti ljudje bili v zvezi v Londonu z gaulističnimi krogi.

Obisk načelnika italijanskega generalnega štaba v Zagrebu

Zagreb, 25. aprila. s. Listi poročajo, da bo danes dopotoval v Zagreb načelnik italijanskega generalnega štaba grof Ugo Cavallero, da vrne obisk, ki ga je pred nedavnim naredil vrhovni

potelnik vseh hrvaških oboroženih sil maršal Kvaternik v Rimu. General Cavallero bo med bivanjem v Zagrebu gost maršala Kvaternika.

Italijanski vojni pohablenci v Berlinu

Berlin, 25. aprila. s. V Berlinu je prispela skupina italijanskih vojnih pohablencev pod vodstvom generala Baccarinija. Pri sprejemu so bili navzoči predstavniki italijanske veleposlaništva in nemških organizacij. V različnih nemških krajih je ljudstvo vselej pristržno sprejemalo italijanske goste, pokrajinski vodje in krajevni župani pa so nanje naslavljali ognjevitve govore in se sklicevali na tovarništvo v orožju. Vsi so poudarjali nezlomljivost trojne zveze in osi.

Poslanske volitve na Japonskem

Tokio, 25. aprila. s. Predvčerajšnjim opolnoči je bilo končano vpisovanje kandidatov za splošne volitve. Vseh je bilo vpisanih 1.080. Takšnih oseb, ki tokrat prvič kandidirajo, je 646, poslancev sedanje zakonodajne skupščine 367, bivših poslancev pa 367. Novih kandidatov je približno 60 odstotkov, kar daje glavno značilnost sedanjim volitvam. Poslancev, ki pripadajo »Družbi za pomoč prestolu«, je prav toliko, kolikor je razpoložljivih mest, t. j. 466. Bivši poslanci, ki jih je 367, pa so po skupinah takole porazdeljeni: 263 jih pripada »Narodni službi«, ki je danes najmočnejša politična skupina v japonski poslanski zbornici; 27 »Zvezi za razvoj Azije«; 13 poslanskemu klubu, 36 pa je neodvisnih. »Družba za pomoč prestolu«, o kateri računajo, da bo kakih 80 odstotkov njenih poslancev tudi izvoljenih, je ekscelca za 27. april velik shod v dvorani Hibiya. Tega shoda bo udeležil tudi ministrski predsednik.

Nove gospodarske zbornice v Nemčiji

Berlin, 25. aprila. s. Ob odprtju gospodarske zbornice v Gradcu je najavil nemški gospodarski minister Funk s posebno uredbi, da se bodo vse industrijske, obrtniške in trgovske zbornice strnile v vsaki pokrajini v enotno organizacijo. Ta nova organizacija se bo imenovala »Gauwirtschaftskammer«. V celoti bo v Nemčiji 41 takih združenih gospodar. zbornic.

Smrtne obsodbe v Parizu

Pariz, 25. aprila. s. Pred državnim sodiščem v Parizu je bil obsodjen na smrt neki stavec, ki se je lotil tiskanja ponarejenih živilskih nakaznic. Dva njegova pomagača sta bila obsodjena na dosmrtno ječo. Vsi trije so že spravili v promet tri tisoč ponarejenih nakaznic, doma pa so imeli potrebne materiale za izdelavo novih 25.000 nakaznic.

Davčne spremembe v Nemčiji

Berlin, 25. aprila. s. Državni podtajnik v finančnem ministrstvu dr. Reinhardt je govoril v Frankfurtu in dejal, da bo v Nemčiji odpravljen dopolnilni davek, pač pa bo istočasno nekoliko zvišana davščina na premično imetje. S tem bi državna uprava rada poenostavila davčni sistem zlasti glede med in plač, kajti na tem področju je imela državna uprava največ nepotrebnega dela.

Nemci so že od spomladi leta 1940 dalje delali velikanski obrambni pas vzdolž zahodne atlantske obale, piše nemški polkovnik Schramm. Ob atlantski obali so postavili baterije težkega in najtežjega topništva, pozneje pa tudi baterije ladijskega topništva. Pod vodstvom posebnih strokovnjakov so sezidali takojimnovani obrambni pas »Westwall«, ki ga praktično smatrajo za nezavzetnega.

Iz Južne Afrike poročajo, da je vlada Južnoafriške zveze sklenila pretrgati diplomatske stike s francosko vlado v Vichyju.

Romunska vlada zanika govorice, da bo del neromunskega prebivalstva izseljen iz pokrajine Izmailie v Besarabiji in da bodo v te pokrajine naselili kmete romunske narodnosti. Vlada je izjavila, da bodo lahko narodne manjšine v vsej Besarabiji nadaljevale delo brez skrbi.

Nemško vojno poročilo Nemški uspehi v Rusiji, na Sredozemskem morju in ob ameriških obalah

Hitlerjev glavni stan, 24. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na južnem delu vzhodnega bojišča so bili v donškem področju uspešni nemški napadalni in udarni nastopi. Na morju so bombe poškodovale pri Novorosijsku eno sovjetsko petrolejsko in dve trgovski ladji.

Na severnem delu vzhodnega bojišča je bila pri Volkovu po večdnevni bitkah uničena in izločena sovjetska skupina. Bojna letala so napadla pristanišče pri Murmansku ter z bombami poškodovale neko trgovsko ladjo. Pri čiščenju zaledja so madžarski oddelki uničili močno oboroženo boljševiško tolpo.

Na Laponskem so nemški lovci odbili več sovražnih napadov in prizadeli nasprotniku težke izgube.

Na Sredozemskem morju so nemške podmornice potopile tri prevozne ladje s 13.600 tonami ter tri obalne jadralnice.

Vojaške naprave v La Valetti ter letališča

na Malti so bila zopet hudo poškodovana po letalskih napadih.

Ob vzhodni ameriški obali in na Karibijskem morju so nemške podmornice potopile šest sovražnih trgovskih ladij s 35.000 tonami. Tik pred nekim ameriškim pristaniščem je podmornica napadla vlačilec s tremi čolni ter je s topniškim ognjem vse potopila.

Zadnjo noč so skupine bojnih letal z rušilnicami in zažigalnimi bombami bombardirale pristanišča na južni angleški obali.

V noči na 24. april so angleški bombniki napadli stanovanjske predele v različnih krajih ob severni nemški obali. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj izgub. Štirje napadajoči bombniki so bili sestreljeni.

V času od 11. do 20. aprila je angleško letalstvo izgubilo 161 letal; 46 jih je bilo sestreljenih na Sredozemlju in v Severni Afriki. V istem času je bilo v boju proti Angliji izgubljenih 25 nemških letal.

Dalmatinsko delavstvo se poklanja in zahvaljuje Duceju

Rim, 25. aprila. s. Dalmatinski guverner je Duceju poslal tole brzojavko: »Med vsemi slovesnostmi, ki so bile na praznik dela 21. aprila po vseh podjetjih in po vseh dalmatinskih mestih, je posebne omembe vredna ustanovitev pokrajinskega sveta za korporativno gospodarstvo. Ta svet, ki je prvi, kar smo jih ustvarili na naših priključnih ozemljih, sestavljajo štiri oddelki: poljedelski, industrijski, trgovski in pomorski. K ustanovitvi so prišli predstavniki, ki so vsi splitski meščani, in tako pokazali, kako cenijo politično, socialno in gospodarsko vrednost ustanove, ustanovljene z Vašo pomočjo. Splitske delovne sile so s tem dale dokaz, kako se strinjajo z Vašo vlado, medtem ko jih Vi z nenehnim bojem proti komunizmu odtegujete sili, s katero je strahovalda komunistične stranke nanje vplivala v preteklosti. Predvčerajšnjim smo dobili ponovno potrdilo za to miselnost med delavci, ko se je splitski general odpravil v ladjedelnice, ki so nekaj bile moč-

na komunistična postojanka, da bi jim z navdušenjem govoril o vrednosti dela. Nepriznavačno in vznemirjeno ga je sprejelo 800 delavcev, ki so se sami od sebe poklonili našim junaškim padlim, s tem da je neki delavec zapovedal enominutni molk in pozdrav Vam. Po svečani kmečki proslavi pred devetimi dnevi v Zadru ta delavska manifestacija splitskih delavcev zdaj globoko izpričuje veliko delo, ki ga je fašizem opravil po vaših navodilih. Včeraj so začeli z gradnjo prvih motornih čolnov za našo mornarico, večjo ladjedelnico pa smo uredili na Krču, kjer je bilo pred nekaj tedni naročenih sedem motornih čolnov. Hkrati Vam tudi sporočam, da so splitske cementarne po dolgem delu, ki ga je vodil tovariš Scarpiotti, podeseterile proizvodnjo. Šibenške železarne in tovarne aluminija delajo z vso silo za naše zmagovito orožje. To naj bo poklon fašistične Dalmacije ustanovitelju sreče naše domovine.«

Česa bo manjkalo Angliji in Ameriki v letu 1943

Rim, 25. aprila. s. Bivši angleški minister za letalsko izdelavo lord Beaverbrook je v New Yorku imel govor o krizah angleškega in ameriškega vojnega vodstva. Leta 1940 je Angliji in Ameriki manjkalo oklepnih vozil, leta 1941 letal, leta 1942 jima manjka ladij, in leta 1943 jima bo najbrž manjkalo surovin. Slika, ki jo je narisal lord Beaverbrook še kar zadosti odgovarja resničnosti. Ni pa Beaverbrook pojasnil vzroka za to nepretrgano pomanjkanje tega ali onega pri oboroženih silah bogataških držav. Vzrok je v dejstvu, da ima trojna zveza v rokah pobudo za strateške in taktične nastope že od prvega dne vojne do danes. Zaradi tega je trojna zveza tista, ki leto za

letom določa, kakšna vrsta nastopov se bo odigrala v tistem letu in s tem določa tudi vrsto orožja, ki bo tisto leto igralo glavno vlogo. Zaradi tega se bogataška vrhovna poveljstva vrte v zmotnem krogu, ki se od leta do leta zapleta. Kakor napoveduje lord Beaverbrook, bodo do leta 1943 bogataškim državam manjkale surovine, s čimer bo angleško in ameriško vojskovanje zažeto v svoji poglavitni točki, t. j. v teoretični možnosti za izdelavo zadostnega orožja ali streliva. V tem primeru se bodo podrli ne samo vsi angleški in ameriški načrti, temveč tudi vse možnosti, da bi Amerika in Anglija mogli vojskovati se vsaj z najmanjšo mero upanja na uspeh.

kaj najbolj naravnega. Zavolje svojega poguma in svoje hladnokrvnosti uživajo Japonci ugled tudi med indijskim prebivalstvom.

Češki kmetje zbirajo staro železo za nemško vojsko

Praga, 25. aprila. s. Češki kmetovalci so takoj odgovorili na razglas oblasti in kmetijskega ministrstva v protektoratu, in so sami od sebe darovali velike količine starega železja in jeklenih predmetov. V prvih 14 dneh so nabrali tako 11.830 ton. Praški časopisi razpravljajo o tem uspehu in menijo, da je to najboljši odgovor, ki ga je češko ljudstvo moglo dati na nasprotnikovo propagando. S tem prostovolnim dejanjem so kmetovalci v protektoratu pokazali, da so zvesti državljanji tudi kar se tiče njihovega odnosa do Nemčije.

Japonski vojak umira s smehom na ustnicah

Stockholm, 25. aprila. s. Kakor javlja londonski poročevalec lista »Aftenbladet« je neki londonski list objavil dolg dopis svojega poročevalca iz Colomba na otoku Ceylonu. Ta pravi, da se je pri napadu na otok Ceylon videlo, kako se Japonci srdito in nevarno bojujejo. Vsak japonski vojščak, pravi poročevalec, ve, kakšna usoda ga čaka, ve tudi da je treba ali zmagati ali umreti. Nikakor pa se Japonci ne more sprijazniti z mislijo, da bi bil ujet. Poročevalec ve povedati, da je bil neki japonski letalec prisiljen s svojim letalom pristati zasilno, a tovariši iz istega letalskega oddelka so začeli nanj streljati s strojnimi in so ga ubili, da bi ga tako rešili pred ujetništvom. Japonski vojak umira s smehom na ustnih, njegovi tovariši pa smatrajo take vrste smrt kot ne-

Gospodinski tečaj v Dolenji vasi končan

Razstavo je obiskalo nad 700 ljudi

Dolenja vas, 24. aprila.

Preteklo nedeljo so v Dolenji vasi zaključili z državnim petmesečnim gospodinskim tečajem. Obiskovalo ga je 21 deklet iz Dolenje vasi, Prigorice, Blata in Rakitnice. Dekleta so rada prihajala v šolo in z velikim veseljem in ljubeznijo sledila praktičnemu in teoretičnemu gospodinskemu pouku, ki je bil v zimskem času od 8 zjutraj do pol 5 popoldne, ko so postali dnevi daljši, pa od 7 zjutraj do 5 popoldne. Tečaj je vsesplošno uspel in dosegel svoj cilj. Voditeljica šole gđe Jezovšek Leopoldina in gospodinska učiteljica gđe Otovic Milica sta se v polni meri zavedali, da ni cilj gospodinskih tečajev izučiti poklicne kuharice, služkinje in pomočnice, temveč vzgojiti gojenke za marljive, umne gospodinje in dobre matere-vzgojiteljice. Dekleta so pri predavanjih in pri praktičnem pouku dobila dovolj podlage za ureditev smotrnega gospodinjstva in bodo lahko s svojim znanjem mnogo storila tudi za svojo okolico, zlasti pa za svoje družine.

Da je tečaj uspel in da so dekleta res mnogo pridobila, je pokazala nedeljska gospodinska razstava, katere se je udeležilo nad 700 ljudi. V šoli sta bila dva razstavna prostora: v prvem so bili razstavljeni sladki izdelki iz koruzne, enotne in bele moke, različno drobno pecivo, torte, kolači, rezine in druge dobrote. Drugi razstavni prostor je obiskovalce kar presenetil. Tu smo videli krasne prte v narodnih motivih, lepa ročna dela, blazine, kuhinjske in čajne garniture v narodnem slogu, perilo, volnene izdelke in praktične izdelke iz ostankov blaga itd.

Šolski nadzornik g. Peterlin Alojzij in ustanovitelj tečaja duhovni svetnik g. Škulj Karel sta se o znanju gojenk zelo pohvalno izrazila. Dekleta so pri izkušnjih res odlično odgovarjala.

Dekleta so hvaležna vsem, ki so pripomogli, da se je vršil tečaj v Dolenji vasi, posebno pa so

hvaležna požrtvovalnim učiteljicam, ki sta jih s toliko ljubeznijo učili, hvaležna pa tudi oblasti in dolenjevaški občini, ki je s svojo podporo 1000 lir tudi prispevala nekaj za gospodinski tečaj. V Dolenji vasi se že sedaj navdušujejo za drugi tečaj, ki naj bi bil v jeseni. Zanj se je prijavilo že lepo število deklet. Ta tečaj pa naj bi se pričel prej, da bi lahko dekleta pridobila na znanju praktičnega konzerviranja zelenjave in sadja.

Ko poročamo o tem uspešnem gospodinskem tečaju, dodajamo misli gojenke tega tečaja gđe. Zobeč Ivane, kakor jih je sama napisala v svoji šolski nalogi: »Zakaj sem se vpisala v gospodinski tečaj? V naši vasi smo priredili gospodinski tečaj, v katerega sem se vpisala tudi jaz. Večkrat sem že brala o raznih tečajih, v katerih se dekleta izobražujejo in vadijo v kuhanju, šivanju, spoznavanju pravil lepega vedenja v družbi in drugo, kar mora vedeti vsaka dobra gospodinja.

Posebno današnji slabi časi terjajo zelo veliko od gospodinj. Biti mora zelo iznajdljiva, spretna, da iz živil, ki jih lahko dobimo, pripravi svojim članom dobro in tečno hrano. Dekle, ki živi v današnjih časih, mora vedeti mnogo več, kakor v prejšnjih. V teh tečajih se mlado deklo nauči vsega, kar potrebuje bodoča gospodinja in mati. Za mater pa je važno, da zna vzgajati otroke in jih pripraviti za življenje. Ker bi se vsega tega rada naučila tudi jaz, obiskujem tečaj.

Državni gospodinski tečaji imajo to prednost, da je njih pouk brezplačen, prav tako kosilo, kar je zlasti važno za revnejše sloje, zato jih ljudstvo še posebno pozdravlja. Če bodo te šole oziroma tečaji, postali stalni, da bo vsaj v vsakem kraju en tak tečaj ali šola, bodo gospodinske učiteljice lahko mnogo storile za ljudstvo. Prav in koristno bi tudi bilo, če bi gospodinski tečaji imeli v krajih, kjer se vrše, tudi nekaj zemlje in malega gospodarstva, kjer bi dekleta lahko dobila tudi praktična navodila.

V treh vrstah...

Od 9. do 12. aprila so zastopniki Visokega Komisarja v Ljubljani in obeh načelnikov civilne uprave na Gorenjskem in Spodnjem Stajerskem razpravljali o odškodnini in izročitvi zavarovanja zoper stvarno škodo in za življenje zavarovalnic, ki na teh ozemljih ne smejo več poslovati, tam poslujočim nemškimi družbam. Pogajanja so bila v duhu nemško italijanskega prijateljstva in so dosegla zadovoljiv konec.

Na Gorenjskem so začeli ustanavljati materinske tečaje. Pretekli teden je bil začel prvi materinski tečaj na Gorenjskem in sicer v Kamniku. Tečaj je v materinskem domu. Materinski tečaj nudijo dekletom in ženam praktično in idejno vzgojo. V teh tečajih se matere seznanjajo z nego dojenčkov, nego bolnikov in zdravstvenim krstvom sploh. Ob tej priliki se uče tudi praktičnega kuhanja in pa šivanja.

Pred kratkim so odprli v Celju tretji otroški vrt. Po svečani otvoritvi je šla mladina v povorki po mestu in je pri tem obiskala ranjence v vojaški bolnišnici ter jim izročila cvetlice.

V Zaki pri Bledu se vežbajo brambovci radovljskega okraja. Tečaje imajo tudi v gornji Savski dolini in na Jesenicah. Posebno v Zaki porabljajo brambovci vse zemljišče v športnoobrambni prostor. Razen teh tečajev bodo odslej redni delovni tečaji za nižje brambovke voditelje v de. želni šoli v Gozdu-Martuljku.

Kakor po ostalih nemških bolnišnicah, tako so dobili tudi vojaški ranjenci v celovski bolnišnici Hitlerjev dar ob priliki njegovega rojstnega dne. Vsak izmed ranjencev je dobil steklenico sekta. Zemeka društva so ob tej priliki priredila tudi zabavno popoldne.

Vsi gorenjski prebivalci bodo morali imeti odsej posebne osebne izkaznice. Doselej so že prejeli take izkaznice ljudje od 18. pa do 44. leta starosti od črk A do F. Do 15. maja pa bodo morali te izkaznice imeti tudi vsi ostali.

V Kranju, Radovljici, Bledu in Dravogradu se lahko prijavi prostovoljci, ki žele biti dodeljeni planinskim skupinam oboroženih oddelkov SS. S seboj morajo prinesiti delovno knjižico in vojaško izkaznico. Naborna komisija v teh navedenih krajih jih bo takoj pregledala in sposobne oddelila.

Novice iz Države

Po odločitvi ministrstva za valute in izmenjavo veljajo določila glede izvoza limon, pomaranč, cibor, rib, češpelj in svežega namiznega grozdja tudi za letos. Trgovska podjetja, ki se zanimajo za izvoz teh pridelkov, morajo vložiti do 10. maja posebne vloge na zavod za zunanjo trgovino in v njih navesti, kakšne količine nameravajo izvoziti. Razen tega morajo z dokazili podpreti svoje navedbe, zlasti pa dokazati količine teh pridelkov, ki so jih izvozili v letih 1937, 1938, 1939, 1940 in 1941. O vloženih prijavah bo sklepala izvozna zveza in bo dodeljevala izvoznikom potrebne količine.

Tatvina umetnega zobovja za 150.000 lir. Z neobičajno vrsto tatvine je imela opravka pred nedavnim milanska policija. Tovarna umetnega zobovja, Alessi v Milanu, je javila, da ji je bilo iz delavnice ukradenega umetnega zobovja in podobnih zobozdravniških pripomočkov za svoto 150.000 lir. Prvi sum je padel na nekega bližnjega brivca in nekega zobotehnikarja, ki sta prodajala razne, ukradenim podobne reči naokrog. Pri njiju sicer niso našli nobenega blaga več, pač pa pri neki mladi ženski, ki je tudi priznala, da sta ji umetno zobovje dala v shrambo obdolženca. Takoj nato pa je policija dobila prijavo o enaki tatvini iz Crescenze, kjer je bilo iz tovarne prav tako ukradenega precej umetnega zobovja. Tudi tokrat je bila preiskava uspešna in so bili prijeti trije, ki so zobovje kupovali od tatov.

Nove namakalne naprave za riže nasade pri Lago Maggiore. Družba za riž se je lotila obsežnega regulacijskega načrta, po katerem misli urediti obrežje znanega jezera Lago Maggiore in pridobiti ne samo velika zemljišča za sadnjo riža, pač pa preurediti tudi stare namakalne naprave in postaviti nove. Za vsa te dela je namenila 110 milijonov lir. Razen tega pa je določila družba 10 milijonov lir kot nagrade za pridne pridelovalce. Vsak kmetovalec, ki bo na novem hektarju posejal riž, bo dobil po dvesto lir nagrade za hektar. Prav tako bo dobil po dvesto lir nagrade na vsak hektar, če bo pridelal več riža kakor pa je na istem prostoru lansko leto pridelal ovesa in ječmena. Po 20 lir nagrade pa bo dobil pridelovalec za vsak stot riža ki ga bo pridelal več, kakor pa bi po računih strokovnjakov dala povprečna letina.

Sestanek latincev v Rimu. V Rimu imajo sestanek učitelji in prijatelji latinščine, kakor tudi znanstveniki, ki raziskujejo zakladnico latinske kulture. Pri odprtju je bil navzočen prosvetni minister Bottai, ki je pozdravil zbrane latince in jim želel uspeha pri razpravljanju o načinu, ki naj bi poživil zanimanje za latinščino in obenem učenec v srednjih šolah priljudil ta klasični jezik. Več profesorjev je imelo predavanje iz svojih strokovnih panog pa so se razprave sukalje okrog načinov, kako naj bi se v srednjih šolah poučevala latinščina, da bi se dosegel čim večji uspeh.

S Hrvaškega

Poglavnik je podpisal zakon o ustanovitvi hrvaške delovne službe. Ta služba bo organizirana čisto po nemškem zgledu.

Guverner Dalmacije Eksc. Bastianini je te dni sprejel novo imenovanega hrvaškega konzula v Zari dr. Karla Lukula. Z njim je razpravljaj vprašanja, ki se nanašajo na redno funkcioniranje gospodarskega življenja med pokrajino Dalmazio in hrvaškim državnim področjem.

Proslava Hitlerjevega rojstnega dne v Zagrebu se je udeležil tudi sam Poglavnik. Proslava je bila v Delavski zbornici. Glavni govornik na proslavi je bil nemški poslanik pri hrvaški vladi von Kasche.

V Zagrebu je bila objavljena zakonska odredba o ustanovitvi industrijske, obrtne in trgovske zbornice za dnerništvo in zavarovanje.

Znani zagrebški učenjak dr. Anton Mayer bo predaval v Rimu o Liviju. Nalov njegovega predavanja je »Tit Livij v Iliriji«. To bo eno predavanje v nizu mnogih, ki bodo prirejane pod naslovom: »Livijevo delo v evropski kulturi«.

Znana hrvaška pevka umetnica Melita Lorkovič bo gostovala na solističnem večeru v Bukarešti. Pela bo tudi v romunskem radiu. Gostovanje bo 27. t. m.

Danes bo odprt zagrebški velesejem. V posebnem paviljonu bo postavljena cela radijska sprejemna in oddajna postaja in si bodo obiskovalci lahko natančno ogledali kako deluje celotni ustroj radijske postaje. Velik paviljon bo na razpolago zdravilstvu. Državne železnice so dovolile polovično vozno.

Po raznih hrvaških tvornicah bodo odeslej tedensko prirejani koncerti, na katerih bodo izvajane pevske in glasbene točke. Koncerti bodo seveda brezplačni in bodo delavstvu v razvedrilo.

Tudi v Zagrebu so preizkušali alarmne sirene. Preizkušnja je bila preteklo sredo in je trajala od 11. do 12. ure.

Pred nekaj dnevi je barski nadškof dr. Dobner obiskal apostolskega legata mons. Josipa Ramira Marconija v Zagrebu. Prav tako je obiskal tudi zagrebškega nadškofa dr. Stepinca.

V Samoboru bodo začeli v kratkem graditi šestrazredno ljudsko šolo in pa meščansko šolo. Obe šoleki poslopji bosta stali v nekdanjem »sedmem parku«.

V Sarajevu so hrvaški letalci priredili dobro obiskan koncert. Iz Zagreba je prišla v Sarajevo polkovna godba hrvaških letalcev.

Tudi v Somboru so slovesno praznovali Hitlerjev rojstni dan. Nemška mladina je odšla nekaj pesmi Sodelovali so oddelki Volksgroupe iz Rude in ustaška mladina. Na koncu proslave so zapeli nemško in hrvaško himno.

Hrvaški trgovinski minister dr. Toth je odpotoval že pred nekaj dnevi v Milano, kjer si bo ogledal milanski velesejem, potem pa bo nadaljeval svojo pot v Rim. Tam bo imel nekaj razgovorov z italijanskim trgovinskim ministrom Eksc. Riccar. dijem.

Pred nekaj dnevi je odpotoval hrvaški književnik prof. Rabadan v Sofijo, da bo prisostvoval gledališki izvedbi dramatiziranega Budakovega »Ognjišča«. Ta prireditvev bo prva velika gledališka prireditvev velikega hrvaškega dramatika na tujem odru, odkar ima Hrvaška svojo nezavisnost. Dramatizacija tega dela je dozdaj prevedena na nemščino, bolgarščino, italijanščino in slovaščino. Prvo predstavo tega gledališkega komada na Hrvaškem pa bo izvedlo sarajevsko narodno gledališče.

V Zagreb je prišel pred nekaj dnevi gledališki intendant hannoverske mestne opere. V hrvaško prestolnico je prišel, da se dogovori za gostovanje svojega gledališča, s čimer bi se tudi kulturni stiki med hrvaško državo in rajhom še bolj poglobili. Gostovali bi z dvema igrama, in sicer »Figarova svatba« in pa »Don Juan«. Do gostovanja bo najbrž prišlo.

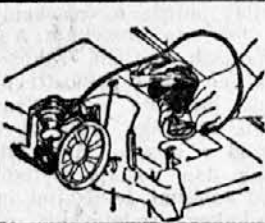
V Novi Gradiški bo v kratkem odprta šola za ustaško mladež, kot jo imajo že nekatera druga mesta. Poedini tečaj bo trajal 2 meseca in bodo sprejeti predvsem mladeniči iz delavskih in kmečkih družin. V šoli se bodo seznanili prvenstveno z ustaškimi načeli.

V Brodu bodo začeli v kratkem z graditvijo delavskega naselja. Občina je dala zemljišče brezplačno na razpolago. Zgrajenih bo 30 delavskih hiš. Delavci se svojih hiš že zdaj vsele.

Osješko gledališče bo gostovalo v spomladanskih dneh kar mesec in pol z različnimi gledališkimi deli na varaždinskem odru.

V Zagrebu je nenadoma umrl znani kipar Dragutin Filipovič. Pogreb je bil že v soboto.

ZNAMENITI DETEKTIVSKI ROMAN
ŽAMETNE COPATE
spisal Earl Derr Biggers
je izšel v „Slovenčevi knjižnici“
Stane le 5 Lir

VICTOR

(Brevettato) Nuovo apparecchio rimagnetizzante. Nessuno consumo di energia. Rendimento massimo. - Affidamento concessione

(Patentirano) Nov aparat za krpanje nočavice, brez porabe sake energije. Zmogljivost kar največja. Oddajamo dovoljenja

Soc. An. R. I. M. A. - Via Confalonieri 86 - Milano

30 APRILE CHIUSURA IRREVOCABILE

30. APRILA NEPREKLICNO ZADNI DAN

Il 10 Maggio puoi svegliarti milionario se acquisti oggi un biglietto della Lotteria di Tripoli. — Non essere sordo all'offerta che la fortuna ti fa con la Lotteria di Tripoli. — Spendendo solo 12 lire puoi guadagnare qualche milione.

Desetega maja se boš lahko zbudil milijonar, ako kupiš danes srečko Loterije di Tripoli. — Ne bodi gluha za ponudbo, ki ti jo nudi sreča z Loterijo di Tripoli. Z izdatkom borih 12 lir lahko zaslužiš milijon.

E. Wallace

10

RDEČI KROG

ROMAN

Na ožganem listu je bilo napisano z veliko okorno pisavo tole:

Ti mene
jaz tebe
odsek B
Graff

»Jaz tebe... ti mene,« je čital Yale. — »Odsek B... Graff?«

Pri tem je zmajal z glavo.

»Zame je to popolna uganika.«

Pretehtaval je ožgani list na dlani svoje roke, pri tem pa je še vedno zmajeval z glavo.

»Prvič v mojem življenju se je zgodilo, da mi je moja znanost odpovedala. Na tem listku se namreč ne morem poslužiti svojih psihometričnih zmognosti,« je dejal. — »Ogenj namreč uniči vse sledove osebnosti.«

Parr je skrbno shranil ožgani listek v svojo listnico, ki jo je potem spravil v žep svojega suknjica.

»Še nekaj bi vam rad povedal,« je rekel. — »Nekdo je bil v gozdu, ki je nosil koničaste čevlje in kadil cigare. Našel sem namreč cigaretni ogorok v eni izmed malih lukenj in sled njegovih čevljev je bila vtisnjena v travo.«

»Ali v bližini hiše?« je vprašal presenečeno Derrick Yale.

Čokati mož je prikimal.

»Po mojem mnenju,« je nadaljeval, »je napisal to pismo nekdo, ki je hotel opozoriti Beardmorea. Pismo je prinesel v mraku do hiše. Najbrž je prišlo to pismo v roke starega moža, ki ga je sežgal, potem ko ga je prebral. Jaz sem ga našel v zaboji, kamor služničad odlaga pepel in razne druge odpadke...«

Pri tem pogovoru ju je zmotilo nalahno trkanje.

»Jack Beardmore!« je dejal Yale, še preden je videl, kdo je vstopil. Jack je bil zelo potr. Dogodki zadnjih dni, predvsem pa očetova smrt, ga je globoko pretresla. Z glavo je prikimal Parru v pozdrav, proti Yaleu pa je šel z iztegnjeno roko in mu dejal:

»Domnevam, da ni nič novega.« Potem se je obrnil h gospodu Paaru in povzel: »Mar niste vi vodili včeraj v moji hiši preiskavo, mr. Parr? Ali ste pri tem kaj našli?«

»Nič kaj takega,« o čemer bi bilo vredno govoriti,« je odvrnil inspektor Parr.

»Pravkar sem bil na obisku pri Froyantu; v mestu je,« je dejal Jack. »Toda pri njem sem tokrat slabo opravil, kajti revež ima čisto razrvane živce.«

Ni jima pri tem povedal, da ni bil z obiskom zadovoljen predvsem zaradi tega, ker ni bilo prilike, da bi videl Talijo Drummondovo. Samo eden izmed prisotnih je uganil, zakaj je bil Beardmore tako nezadovoljen z obiskom pri mr. Froyantu.

Derrick Yale mu je nato natančno poročal o izvršeni aretaciji.

»Nočem, da bi si zaradi tega ustvarjali kakšne prezdognje upe,« je rekel Yale, »čeprav je aretiranez tisti, ki je streljal na vašega očeta, vendar je pri tem čisto gotovo, da je bil ta mož zgolj le orodje v rokah drugega. Prepričan sem, da bomo tudi tokrat pri zasliševanju slišali isto povest, kot smo jo že svoječasno: da se je zaslavljal v slabem gmothen položaju in da je glavni »Rdečega kroga« izrazil to priliko, da ga je napeljal, naj izvrši tak in tak zločin. Od razkrinkanja glavnega zločinca pa smo še vedno tako daleč, kakor smo bili že od vsega začetka.«

Skupno so zapustili urad ter se podali v sončen jesenski dan. Jack je imel sestanek z odvetnikom, ki je upravljal imovino njegovega očeta. Spremil je oba moža na postajo, ker sta bila namenjena, da ujameta vlak za mesto, kjer je bil osumljeni morilec zaprt. Šli so po eni izmed najbolj prometnih ulic, ko je Jack nenadoma obstal. Na nasprotni strani ulice je bila zastav-

ljalnica, iz katere je pravkar prihajalo neko deklo. Prišlo je iz stranskega vhoda, kamor so se zatekali tisti, ki so potrebovali začasno denarno posojilo.

»Res, prav srečen sem,« Bil je to Parrov hladnokrvni glas.

— »Že dve leti je nisem videl.«

Jack se je pri teh besedah z začudenimi očmi obrnil h Parru.

»Niste je videli že dve leti?« je dejal polagoma. — »Ali govorite o onile gospodični?«

Parr je prikimal.

»Jaz menim Talijo Drummondovo,« je dejal brez večjega vznemirjenja, »ki je tatvina in zaveznica tatov!«

VII. poglavje.

UKRADENI MALIK.

Jack je prevzet poslušal, kar je govoril Parr.

Pri njegovih besedah je obstal kakor pribit in onemel. Medtem pa je deklo, kot da se ne bi zavedala, da jo opazujejo, poklicala avtoizvoščka in se z njim odpeljala.

»Kaj za vruga pa je ta delala tamkaj?« je dejal Parr.

»Tatvina in zaveznica tatov,« je ponovil Jack skoraj mehanično. — »Moj Bog, kam pa nameravate iti,« je hitro vprašal, ko je videl inspektorja iti čez ulico.

»Stvar me zanima in odkriti hočem, kaj je delalo to deklo v tisti zastavljalnici,« je dejal gospod Parr.

»Morda pa se je zatekla tja, ker je potrebovala denar, saj to še ni zločin, če kdo nima denarja.«

Jack še ni dobro spregovoril, ko se je že zavedal, kako šibka je bila njegova obramba za Talijo Drummondovo.

»Da bi bila Talija Drummondova tatvica? To, to je skoraj nemogoče, neverjetno.«

Kljub temu je nezadržno sledil detektivu, ko je ta stopil čez cesto. Šel je za njim v temen prehod, ki je vodil v poslovni oddelek te zastavljalnice. Vstopil je v ravnateljevo sobo prav tedaj, ko je nameščenec prinesel stvar, ki jo je bilo deklo zastavilo. Bil je to majhen zlat kipec, ki je predstavljal Budho.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 27. aprila do novega cenika

Ljubljana, 25. aprila. Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 2088-7 Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 27. aprila 1942-XX. Zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zelnate glave na drobno izpod 10 kg 2 lire; zelne glave na debelo 1.50 L; kislje zelje na drobno 3 L; kmečko kislje zelje 2.50 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.75 L; repa na debelo 0.60 L; kislja repa 2 L; otrebljeno rdeče zelje 3 L; otrebljeni ohrovt 2.50 L; brstnati ohrovt 3 L; kolerabice 3 L; rumena koleraba na drobno 1 L; rdeča pesa 3 L; rdeči korenček brez zelenja 4 L; rumeno korenje na drobno 1 L; črna

redkev 1.50 L; rdeča redkvice 10 L; osnaženi hren 4 L; šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.50 L; peteršilj 4 L; por 3.50 L; zelena 4 L; irida in zdrava domača čebula 3 L; salata 4 L; česen 25 glav na kilogram, 6 L; otrebljena, ne pa namočena berivka 10 L; otrebljeni, ne pa namočeni zeleni regrat 3 L; otrebljeni, ne pa namočeni beli regrat 3 L; neosnaženi in nena-močeni narezani motovilec 6 L; otrebljeni, ne pa namočeni motovilec 10 L; otrebljeni, ne pa namočeni domači radič (cikorija) 4 L; otrebljeni, ne pa namočeni gojeni radič 6 L; otrebljeni, ne pa namočeni zeleni radič 10 L; nenamočena mehka špinača 6 L; liter suhih bezgovih jagod 6 L; kilogram suhega šipka 8 L; kilogram suhega lipovega cvetja 20 L. Domača jabolka I. vrste (kanadka, bobovec, gambovec, dolenski voščenska, kaselska in Baumannova reneta) 7 L; II. vrste (tafelček, rožmarinček, carjevič) 6 L; III. vrste vsa druga zdrava drobna jabolka 5 L. Debeli čebulček 8 L; drobni čebulček 10 L. Jajca po 1.75 L kos.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene

za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 12 na rumenem papirju. Posebno pa opozorjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Predvsem jih pa opominjamo, da je strogo prepovedano prodajati namočeno zelenjavo, pač pa mora biti vsa snazna in oprana, sicer sveža, a ne več mokra.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodni-kovem in Pogačarjevem ter na živilskem trgu v Mostah, temveč sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Posebno pa opominjamo prodajalke in prodajalce, da so strogo prepovedane merice.

Ponavljamo prošnjo gospodinji prideloval-cem sadik, naj ne mečejo sadik, ki jim ostanejo, na kompost ali drugam, temveč naj jih ponu-di svojim znancom in sosedom, da ne pride-niti ena sadika v nič. Čim več zelenjave bomo pridelali, te mveč je bomo imeli ter bo zato tudi cenejša.

Koledar

Danes, sobota, 25. aprila: Marko ev.
Nedelja, 26. aprila: 3. povel.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Ma-rinji trg 5; mr. Kuralt, Gospodstva c. 10, in mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo oprav-ljal od sobote ob 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Cesta 29. oktobra št. 7, telefon 41-52.

COM. ALFONZO CAMAGNA

Casa ondata nel 1900 Ustanovljeno l. 1900
Commissioni - Espor- Poverjenjstva - Izvoz-
tazioni - Rappresen- ništva - Zastopstva -
tante - Depositi - Tra- Skladišča - Prevoz-
sporti - Assicurazioni ništva - Zavarovanja
NAPOLI - Via Arte della Lana 18

Pridni fantki in srčkane punčke iz okolice tromostovja se vsak večer, ko odidejo delavci, zberu v še nedodelanih mestnih ribnicah. Zaba-vajo se z zdravimi igrami in telovadbo ter špor-tom, da jih občudujejo množice pasantov ter se pri pogledu nanje taja srce staršem. Posebno pa ob-čudovalec presenečajo duhoviti zamisleki novih iger in zabav, ki veselo učinkujejo na vso okolico. Majhni funaki razkladajo skladvonice opeke in tek-mujejo, kdo bo po športnih pravilih najlepše vrgl opeko v vodo. Toliko so je že zmetali v vodo, da bi skoraj z njo tlakovali dno Ljubljane. Kaj k temu pravi podjetnik, si lahko mislimo, saj je sedaj opeka redka in draga. Na to mokro pot je pa minulo soboto zvečer najbrž na ta način šla tudi vsa delovna obleka pri ribnicah zaposlenih delavcev. Kdo jim bo napravil drugo, naj pa pre-mišlujejo starši teh dobro vzgojenih otrok.

Praktična birmanska darila

kakor lepa nalična peresa, krasne spominske knjige, albumi in pisalne garniture po zmerni ceni kupite v

PAPIRNICI LJUDSKE KNJIGARNE
Pred Skofije 5 - Ljubljana - Miklošičeva c. 5

Javno obvezno cepljenje zoper koze bo v ljubljanski občini, kakor je razvidno iz lepakov, od 4. do 9. majnika. Prav tako je tudi kraj in čas cepljenja razviden iz lepakov, ki so na vseh ob-činskih razglasnih deskah, na cerkvenih vratih, na živilskih trgih itd. Posebno pa opozorjamo, da je cepljenje obvezno za vse l. 1941 rojene otroke, prav tako pa tudi za vse nad tri mesece stare l. 1942. rojene otroke. Cepljeni morajo biti tudi otroci, ki so bili doslej opravičeni cepljenju.

Med solističnimi instrumentalnimi koncerti so pri nas najbolj redki koncerti virtuozov na čelo. Pred leti smo slišali največjega čelista sedanje dobe Gasparja Cassadoja, ki je že dvakrat kon-certiral v Ljubljani. Ponovno je nastopil pri nas hrvatski čelist Juro Tkalčič. Pri nas sta konter-tirala že čelista Popov in Mainardi, v minulnem letu tudi Bonucci, poleg nekaterih priznanih do-mašnih čelistov. V četrtek, dne 30. t. m. bomo slišali enega najboljših sodobnih italijanskih če-listov Nerija Brunellija, ki je profesor čela na akademiji Sv. Cecilije v Rimu. Na klavirju bo spremljal umetnika njegov stalni spremljevalec, pianist Simoncelli. Koncert bo v veliki Filharmoni-čni dvorani. Začetek ob pol 7 zvečer. Predpro-daja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

„PAPRIKA MARICH“

Pepe rosso italijano. Italijanska paprika.
Garentito puro. In vendita Zajamčeno čista. Dobi
presso negozianti di Generi Se v vseh trgovinah z
Alimentari e Comestibili živili.

DITTA M. MARICH
TORRE ANNUN. CENTRALE (Napoli)

Retrospektivna razstava Matije Jame. V poča-stitev 70 letnice rojstva Matije Jame, člana Aka-demije znanosti in umetnosti, prireja Narodna ga-lerija obsežno retrospektivno razstavo njegovih slikarskih del. Otvoritev razstave bo v nedeljo, 26. aprila ob 11 v Jakopičevem paviljonu. K po-setu in ogledu najznamenitejših mojstrovih ume-tnin vabi najljubšeje Narodna galerija.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sobota, 25. aprila, ob 17.30: Zaljubljena žena. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Nedelja, 26. aprila, ob 14: Jurček. Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: Vdova Rošinka. Izven. Cene od 15 lir navz. Ponedeljek, 27. aprila: Zaprt.

Opera:

Sobota, 25. aprila, ob 15: Don Pasquale. Izv. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Nedelja, 26. aprila, ob 15: Sveti Anton, vseh za-ljubljenih patron. Izv. Znižane cene od 15 lir navz. Ponedeljek, 27. aprila: Zaprt.

Dal 15 al 30 aprile vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitale nominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.
PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. aprila bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIJAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivo ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis.
PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev.
Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so včlanjene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

51

»Vaš strah je razumljiv,« je pri-pomnil Vance slovesno. Potem pa je spremenil glas in dejal: »Mislim, da nimate nič proti, če dr. Drumm na-daljuje z zdravljenjem.«

»Nadaljuje? Ne razumem. Malo prej ste rekli...«

»Da je bila Ada zastrupljena in da k sreči ni mrtila.«

»Hvalabog!«

»Sicer pa vas prosimo,« je nadalje-val Markham, »da nesreče nikomur ne omenjate. Pokorili se boste torej našim ukazom.«

»Dobro, in... ali lahko vidim Ado?« Markham je omahoval.

»Če se vam mudi, gotovo,« ga je uslišnil Vance. »Doktor Drumm, ali bi hoteli spremljati svojega tovariša?« Drumm in Von Blon sta skupaj odšla.

»Prav nič se ne čudim njegovi pre-plašenosti,« je dejal Markham. »Res ne more biti nikomur prijetno, če iz-

ve, da je bil kdo zastrupljen s stru-pom, ki ga je on izgubil.«

»Mnogo manj je v skrbeh za Ado, kot pa za Sibilo.«

»Da, nevarnost, ki jo je prestala Ada, ga je mnogo manj zadela, kot pa morebitno Sibilo nezapolenjen.

Takšno njegovo čustvovanje se mi zdi čudno. In, kar je še huje, moji raz-la-gi o tem zločinu spodnaša tla.«

»Ne čutimo prav nobene potrebe več o kakšnih razlagah,« je dejal He-ath. »Ko bomo slišali izpoved gospo-dične Ade, bomo lahko že kar jutri pri-jeli zastrupljevalca.«

»Upamo, gospod narednik,« je pri-pomnil Vance.

Drumm se je vrnil sam.

»Doktor Von Blon je ostal v sobi druge gospodične.«

»Dobro, kako je kaj z Ado?«

»V redu. Kmalu bo okrevala. Je precej odprna.«

V tem hipu smo zaslišali, da so se odprla vrata Sibiline sobe, potem pa korake po stopnicah.

»No, gospod doktor,« je dejal Van-ce, čim je Von Blon stopil v salon, »ali ste videli Oppenheimerja?«

»Da, dopoldne ob enajstih. Ko sem odšel odtod, sem se takoj podal k nje-mu in sva se zmenila za posvet jutri ob desetih.«

»Je gospa Greenejeva privolila?«

»Da, z njo sem govoril danes do-poldne in ni prav nič ugovarjala.«

Nekaj minut potem smo odšli. Von Blon nas je pospremil do zunanjih vrat in videli smo ga, da se je odpe-ljal z avtomobilom.

»Jutri ob tej uri bomo že nekaj več vedeli,« je vzkliknil Markham kot bi vzdihnil. Zelo rad bi zvedel, kakšno je Oppenheimerjevo mnenje.«

Toda dr. Oppenheimer ni imel več časa, da bi svoje mnenje izrazil. Po-noči med prvo in drugo uro je gospa Greenejeva umrla ob silnih kricih. Za-strupljena je bila s strihinom.

XXI. poglavje.

Razdejana družina.

Petek, 3. decembra, opoldne. Markham nam je žalostno novico prin-esel pred deseto uro. Novo žaloigro je prva opazila postrežnica, ko je pri-

nesla v sobo čaj Heath je to takoj sporočil Markhamu, ki je potem pri-hlil k Vanceju, da ga obvesti o ne-nadnem dogodku.

Vance in jaz sva takoj odšla z njim.

»To nam je prekrizalo vse naše na-črte,« je dejal Markham, ko smo bili na avenijski Madison. »Teško se je bilo sprijazniti s strašno domnevo o krivdi stare gospe, ker sem se tolažil z mi-slijo, da je nora. Toda rajši bi videl, da bi bilo tako, kakor pa da sem se znašel zdaj pred še strašnejšo skriv-nostjo.«

Heath in dr. Drumm sta nas prič-a-kovala v salonu. Na spremenjenem na-rednikovem obrazu smo brali obup. Le Drumm je kazal kakor iz poklica ne-ko nezadovoljstvo, ker ni mogel uve-ljaviti svojih sposobnosti.

Heath nas je pozdravil razmišljeno ter nam takoj poročal o dogodku.

»O'Brien je našla staro gospo ob devetih dopoldne že mrtvo in je opo-zorila takoj Sproota, naj da dogovor-jeno znamenje, potem pa telefonirala meni, naj obvestim vas in dr. Dore-musa. Prispel sem semkaj morda ka-kšnih dvajset minut potem in sem ta-kaj pregledal sobo.«

»Ste obvestili Von Blona?«

»Telefoniral sem mu, da odpovedu-jem dogovorjeni sestanek in mu de-jal, da bi pozneje govoril z njim, po-tem pa sem prekinil zvezo, preden bi me on mogel prositi, naj mu stvar raz-ložim.«

Markham je priklinal in se obrnil k dr. Drumm.

»Zdaj nam pa vi poročajte, gospod doktor.«

Drumm se je vzravnaval ter naredil važen obraz.

»Bil sem v jedilnici v hiši tu na-sproti, ko me je Hemmesey prišel ob-vestiti, da so se spustile zavese na ok-nih. Tedaj sem pograbil svoj ročni kovček in hitel sem. Majordom me je pričakoval in me peljal v sobo stare gospe, kjer sem našel postrežnico. Ta-koj sem spoznal, da je že prepozno. Zelo močna doza strihnina je stari go-spe prihranila dolgo trpljenje. Mislim, da jo je omotica prevzela naglo. Pre-stara je bila ženska, da bi se ji mo-gla uspešno upirati.«

»Morda je vpila, prosila pomoči?«

»Ne bi rekel. Zaradi hudih bolečin najbrž ni mogla več govoriti. Gotovo pa je, da je nihče ni slišal. Verjetno se je gospa takoj onesvestila.«

»Kdaj mislite, da je verjetno za-uzila strihina?«

Andrejčkov
Jože:**Žalost in veselje**Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

568.

... Davi so me pa že zgodaj zbudili. Šest čuvajev z dolgimi sulicami me je odvedlo v gozd do velikanskega drevesa. Dali so mi skrhano sekuro in moral sem mahati z njo po deblu, da je vse teklo z mene. Drevesu se je pa poznalo toliko, ko da bi ga zajec glodal...

569.

... Med delom sem nenadno zaslišal iz daljave strel. Varuhu so planili pokoncu in gledali na vse strani. Ker je bilo streljanja več in več, so me odvedli proti domu. Korakal sem med njimi vesel. Trdno sem stisnil sekuro v roki ter mislil na rešitev...

570.

... ko smo prišli na hrib pred vasjo, se je eden izmed divjakov vstopil predme ter mi malo po špansko, malo z rokami povedal, da me bodo na poglavarjevo zapoved umorili, ker so jim moji ljudje prizadeli veliko škodo. Mrzel pot me je oblihl, šlo mi je za življenje...

Od radirke do gumijastih cevi...**Zanimiva zgodovina kavčuka, ki so ga v Evropo prvi prinesli Španci**

Tudi kavčuk ima za seboj dokaj zanimivo zgodovino, če je le točno, kar o tem pripoveduje poročevalec iz Amsterdama. Pravi, da se je v Evropi pojavil kmalu po odkritju Amerike, torej vsaj že v začetku 16. stoletja. Prinesli so ga najprej na Španijo, kar je razumljivo, saj so bili Španci tisti, ki so pod zastavo Kristofa Kolumba odkrili Novi svet. Zgodovina pravi, da so v prvih časih kavčuk nekateri od sile drago plačevali: zanj so ponujali baje enako teže srebra. Z njim so se brž začeli baviti tudi razni učenjaki in skušali predvsem ugotoviti, kakšnega izvora je. Slednjič je med njimi prevladalo prepričanje, da je to proizvod živalskih ostankov v zemlji, kot je na primer razno zemeljsko olje. Nihče pa tedaj še ni znal poiskati načina, kako bi se kavčuk dal s pridom uporabljati.

Začeli so z radirkami

Že dve stoletji potem je nek angleški mehanik spoznal, da ima kavčuk to posebno lastnost, da izbriše s papirja s svinčnikom napisane znake. Tako je prišlo do prve praktične uporabe kavčuka, ko so začeli izdelovati gumijaste radirke.

Plašči, ki so se ravnali po vremenu

Leta 1791 je nek drugi Anglež in leta 1801 nek Nemec izumil plašč, ki je bil prevlečen z gumijem in je bila njegova posebnost v tem, da je bil nepremočljiv. Tisti, ki so takšne plašče nosili, pa so kaj kmalu spoznali tudi njihove slabe strani. Plašči namreč niso ostali vedno enaki, pač pa so menjavali svojo obliko z vremenom. Kadar je bilo zunaj vroče, so se tako rekoč kar prijemali telesa in postali človeku naravnost neznosni, če pa je bilo mraz, so postali trdi kot bi bili iz lesa, poleg tega pa še zelo mrzli, da je človeka v njih še bolj zeblo kot sicer. Šele mnogo pozneje se je nekemu kemiku, po imenu Macintoshu, posrečilo iznajti takšne gumijaste plašče, ki prejšnjih slabih lastnosti niso več imeli.

Kolesu z gumijastimi cevmi so se smejali...

Leta 1839, torej pred dobrimi sto leti, je Amerikane Goodyear iznašel način vulkanizacije gumijskega. Kmalu potem je proizvodnja kavčuka poskočila od 350 na 3000 ton letno. Uporabljanje kavčuka na dosti širši podlagi pa se je začelo tedaj, ko so začeli izdelovati bicikle.

Leta 1890 se je pri neki kolesarski dirki pojavil na startu nekdo z biciklom, ki je imel gumijaste obroče na kolesih. Med gledalci je

vzbudil precej veselja, oziroma boljše rečeno posmehovanja. Niso se pa ti gledalci malo začudili, ko so po desetih minutah vsi ostali dirkači odstopili in niso hoteli več tekmovati, kajti morali so spoznati, da ne bo mogoče zmagati, ker jih je tisti tekmelec s kolesom na gumijaste obroče že takoj v začetku dirkanja prehitel za nekaj rund.

Za iznajditelja gumijastih cevi na kolesih velja Irec Dunlop in se po njem še danes imenuje posebna znamka biciklov. V tej panogi industrije so odlej porabili vedno več gumijskega kavčuka, še neprimerno več pa tedaj, ko so začeli izdelovati tudi avtomobile s takšnimi kolesi. Danes je kavčuk ena najtežje pogrešljivih surovin.

Posebno zanimivo je,

kako so Angleži prišli do kavčuka

Takole piše o tem agencija »Centraleuropac«: V začetku je imela Brazilija popoln monopol nad proizvodnjo gumijskega. Izvažanje semen kavčukovega drevesa je bilo najstrožje prepovedano. Anglija je z zaskrbljenostjo gledala na vedno bolj naraščajočo potrebo po tem proizvodu, ki je bil izključno v brazilskih rokah. Ker ni kazalo, da bo mogla na pošten način rešiti to vprašanje, se je lotila prepovedane poti. Nekega dne v novembru leta 1876 je lastnik kavčukovega nasada v Braziliji, angleški trgovec Henry Wickman-Arkens, ki je bival v Braziliji, prejel iz ministrstva za narodno gospodarstvo v Londonu pismo, ki mu je bilo dostavljeno kar po posebnem kurirju. V njem ga je angleška vlada nagovarjala, naj naredi svoji domovini in njeni bodočnosti to uslugo, da ukrade seme kavčukovca in ga pošlje v Anglijo, da bo to koristno drevo potem zasadila po svojih kolonijah in ji tako gumijskega ne bo treba kupovati drugod. Wickman se ni dosti pomišljal. Nanj se je vendar obrnila domovina in treba je bilo njeno prošnjo uslišati, saj je bil Wickman zaveden in ponosen Anglež.

»Seme orhidej«

Čez nekaj časa so se carinski uradniki ob neki Para silno začudili, kako to, da znani mister Wickman pošilja stalno v Liverpool tolikšne količine semen — orhidej. Nekega dne — bilo je meseca marca — se je angleška tovarna ladja »Wellington« zasedrila na kraju, kamor je Wickman pošiljal svoje vreče »rožnega semenca«. Čudno je bilo le to, da je bila vsa posadka tiste angleške ladje do zob oborožena. 19. marca je Wickman dal, kot vedno, brazilskim carinskim oblastem dve polni vreči na pregled. Kar osupnili pa so tisti Braziljanci, ko so videli, da v vrečah ni seme orhidej, pač

pa seme kavčukovca. Takoj so odhiteli štirje cariniki na kraj, kjer je čakala angleška ladja, da bi ji preprečili odhod. Na mostičku pa so zagledali mornarje, oborožene s puškami in samokresi. Ni preostajalo brazilskim carinikom drugega, kot da so od daleč osteli tistega častivrednega »Wickmana« in vso posadko na la-

dji z najslikovitejšimi psovskami, kar so jih imeli v svojem besednem zakladu. Tako je 66 tisoč semen kavčuka »Hevea« prišlo neovirano v Anglijo. Iz njih so sčasoma zrastle ogromni angleški nasadi kavčukovega drevesa v Indiji, na Daljnem vzhodu in zlasti na Malajskem polotoku, ki je zdaj v japonskih rokah.

Pomen lesa v nemškem gospodarstvu**Čimveč lesa naj bi ostalo izključno za pridobivanje umetnih tekstilnih vlaken, špirta, bencina in sladkorja**

Med tistimi surovinami, ki so za nemško narodno gospodarstvo bistvene važnosti, zavzema drugo mesto, takoj za premogom, brez dvoma les, ki je bil z vedno večjim razvojem industrije in uporabe kamenja, cementa in železa, že mnogo izgubil na svojem pomenu kot gradbeni material, je v zadnjih petdesetih letih zavzel spet eno prvih mest v nemškem gospodarstvu kot surovina, iz katere se prideluje celuloza in iz nje papir. Celulozna industrija — pravi neko berlinsko poročilo — je po prejšnji svetovni vojni doživela nepričakovan razmah, zlasti kar se tiče izdelovanja razstreliva, umetnih tekstilnih vlaken (rayon, umetna volna, celofan, razni laki itd.). Samo na tem polju je — piše »Centraleuropac« — poskočila v Nemčiji poraba lesa od 5 milijonov kubičnih metrov v letu 1922 na 10 milijonov v letu 1936.

Važen pa je les tudi zato, ker pridobivajo iz žaganja sladkor in alkohol.

Nemški gozdovi, iz katerih dobivajo ogromne količine raznega lesa, prispevajo danes

celih 10 odstotkov k celotnim dohodkom nemškega narodnega gospodarstva. Kubični meter smrekovega lesa, ki stane 8 mark — nadaljuje berlinsko poročevalec — je vreden, če iz njega naredimo časopisni papir, 40 mark, lahko pa se iz enega kubičnega metra smrekovega lesa naredi za 120 mark pisemskega papirja, za 3500 mark rayona in kar za 5000 mark umetne volne.

Kljub velikemu bogastvu, ki ga ima Nemčija v svojih gozdovih, skušajo Nemci čim bolj omejiti porabo lesa za kurjavo, da bi ga čim več ostalo, oziroma da bi ga lahko uporabljali izključno samo za izdelovanje umetnih tekstilnih vlaken ter za pridobivanje umetnega špirta in bencina.

Edina slaba stran lesa pa je v tem, da dreve ne raste tako hitro, kot naraščajo potrebe po njem. V najrazličnejše namene zdaj v Nemčiji že uporabljajo zlasti tiste rastline, ki hitro rastejo, kakor na primer trst, krompirjevo bilje in nekatera žita. Posebno uporabne so te rastline za izdelovanje časopisnega papirja. (Ce.)

Čevljar odnesel prvo književno nagrado**»Pri delu z dreto in smolo so se mi porodile najboljše domislice«**

Pariški časopisi so te dni precej pisali o skromnem čevljarju, ki se piše Morgravou in stanuje na Montmartreu. Čeprav je mož že precej v letih — šest križev si je že naprtil na ramo — so o njem šele zdaj ugotovili, da ni samo navaden čevljar, pač pa tudi pisatelj. Čigar romani res niso kar tako. Bilo je lani poleti, ko je pariška revija »Toute la vie« razpisala natečaj za najboljši novi roman in doletela za najboljšo delo nagrado 10.000 frankov. Natečaja se je udeležil tudi čevljar Morgravou iz Montmartra. Napisal je roman, ki mu je dal naslov »Rdeči gad«. V njem zelo duhovito in zabavno, kot ne zna vsak, popisuje sodobno življenje v Parizu. S tem svojim delom je pri natečaju tudi zmagal ter dobil prvo nagrado, čedno vsoto 10.000 frankov.

Morgravou je bil vse življenje čevljar in se je s tem poslom zelo vneto bavil, v prostem času, zlasti zvečer, pa je tudi pisateljaval. Vsega skupaj je dozdaj napisal šest romanov. Štiri in dvajset let pa je preteklo, preden se mu je posrečilo najti človeka, ki bi mu njegova dela založil. Čeprav se je Morgravou vsaj s svojim zadnjim romanom, zaradi katerega je dobil pri omenjenem natečaju prvo nagrado, uveljavil kot duhovit in nadarjen pisatelj, je v neki svoji izjavi, ki jo je dal pred kratkim, modro dejal: »Književna slava, ki sem si jo s tolikšnimi napori slednjič le priboril, me nič ne moti, da ne bi še naprej templal čevljev svojim strankam, kajti vpravi pri svojem delu z dreto in smolo so se mi porodile najboljše domislice.«

J. RENARD ROMAN GRDEGA OTROKA

»In kaj ti počenjaš tu, kujon, da imaš solzne oči? Stavim, da si bil kregan in da misliš za kazen tu. Poslušaj, jaz nisem tvoja stara mati, ampak mislim si, kar si mislim, in te obžalujem, revček ubogi, zakaj menim, da ti ni ravno z rožicami postlano.«

Korenček se prepriča z naglim pogledom, da ga mati ne more slišati, in reče stari Mariji Nanetti:

»In potem? Ali vas to kaj briga? Brigajte se za svoje reči in dajte mi mir.«

Kakor Brutus.

Gospod Lepic: »Korenček, v minulem šolskem letu nisi delal, kakor sem upal. Razredna sporočila mi povedo, da bi se lahko mnogo boljše učil. Sanjariš, prebiraš prepovedane knjige. Izvrsten spomin imaš in dobro odgovarjaš za ustne reče, pač pa se zanemarjaš pri nalogah. Korenček, treba bo resnosti.«

Korenček: »Zanesi se name, papa. Priznam ti, da sem se v preteklem letu res malo zanemaril. Zdjaj pa čutim dobro voljo, da bom krepko garal. Ne obljubim ti, da bom v vseh predmetih prvi v razredu...«

Gospod Lepic: »Poskusiš lahko.«

Korenček: »Ne, papa, preveč zahtevaš. Zemljepis mi ne gre, nemščina tudi ne, fizika in kemija tudi ne, v vseh teh predmetih so pred menoj trije ali štirje tipi, ki za druge predmete niso, ampak se tak gulijo. Ni mogoče, da bi jih prehitel.

Hočem pa — poslušaj, papa — hočem pa pri francoskem spisu kmalu priti na prvo mesto in ga obdržati, in če kljub prizadevanju ne uspeš, si vsaj ne bom imel nič očitati in bom ponosno lahko vzklilnil kakor Brutus: O krepot! Samo ime si!»

Gospod Lepic: »Ah, dečko, mislim, da boš uspel.«

Feliks: »Kaj pravi, papa?«

Ernestina: »Jaz nisem slišala.«

Gospa Lepicova: »Jaz tudi ne. Ponovi no, da slišimo.«

Korenček: »Ah, nič, mama.«

Gospa Lepicova: »Kako? Nič niki rekel in si vendar pridgal ves zaripel in z dvignjeno pestjo, da so te slišali do konca vasi! Ponovi tisti stavek, da bomo imeli vsi nekaj od njega.«

Korenček: »Saj se ne izplača, daj no, mama.«

Gospa Lepicova: »Pač, pač, govoriš si o nekom. O kom si govoril?«

Korenček: »Ne poznaš ga, mama.«

Gospa Lepicova: »Tem rajši bi vedela zanj. Sicer te pa prosim, da premisliš, kaj jezikuš. Ubogaj.«

Korenček: »No, mama, pomenkovala sva se s papanom, ki mi je dajal prijazne nasvete. In ne vem, kako sem se domislil, da sem se mu zahvalil z obljubo, kot jo je storil tisti Rimljan, ki so ga imenovali Bruta, ko se je skliceval na krepot.«

Gospa Lepicova: »Beži, beži, beži, beži, ne žežnjaj. Prosim te, da ponoviš, ne da bi spremenil eno samo besedo, in poveš z istim glasom tisti stavek, ki si ga pravkar izgovoril. Zdi se mi, da te ne prosim za nič nemogočega in da s tem lahko ustrežeš svoji materi.«

Feliks: »Ali hočeš, da ponovim jaz, mama?«

Gospa Lepicova: »Ne, najprej on, potem ti, potem bomo primerjali. Daj, Korenček, podzivaš se.«

Korenček (jeclja, jokavo): Kre—po—post, sa—mo i—i—i—ime s—s—si.«

Gospa Lepicova: »To je strašno. Nič ne izvlečeš iz tega paglavca. Rajši se da pretepsti, ko da bi ustregel svoji materi.«

Feliks: »Glej, mama, takole je govoril (zaobrača oči in hudo gleda). Če ne bom prvi v francoskem spisu... (napihne lica in udari z nogo ob tla) bom vzklilnil kakor Brutus (dvigne roko proti stropu): O krepot! (spusti roko k bedru) Samo ime si! — Tako je rekel.«

Gospa Lepicova: »Bravo, imenitno! Čestitam ti, Korenček, in tem bolj obžalujem tvojo trmo, ker posnetek nikoli ne doseže izvirnika.«

Feliks: »Ali, Korenček, mar je res Brutus izgovoril te besede? Ali ni bil Katon?«

Korenček: »Dobro vem, da je bil Brutus. Potem se je pognal v meč, ki mu ga je držal eden izmed njegovih prijateljev, in je umrl.«

Ernestina: »Korenček ima prav. Spominjam se, da se je Brutus delal blaznega, ko je nosil zlato palico.«

Korenček: »Oprost, sestra, motiš se! Zamenjavaš mojega Bruta z nekim drugim.«

Ernestina: »Mislija sem. Sicer ti pa povem, da nam narekuje gospodična Zofija težaj zgodovine, ki je ravno toliko vreden kakor težaj profesorja na liceju.«

Gospa Lepicova: »Prava reč. Ne kregajta se. Glavno je, da imaš Bruta v družini in mi ga imamo. Ker imamo Korenčka, nas lahko zavajajo zanj. Še vedeli nismo za odliko, ki nam je dana. Občudujate novega Bruta. Govori po latinsko kakor škof, a za glušce ne mašuje drugič. Zaslužite ga: od spredaj kaže madeže po telovniku, ki ga ima danes prvič na sebi, od zadaj pa kaže raztrgane hlače. Bog nebeški, kje si se pa spet nataknil? Nak, samo poglejte si tega Korenčka Bruta! Teslo teslasto, izgini!«